

קול קורא למאמרים:

כנס בינלאומי לציון 120 שנה לליגת הנשים היהודיות בגרמניה

פרנקפורט, 20-18 בנובמבר 2024

ביוני 1904, מספר פעילות יהודיות שהשתתפו בכנס נשים בינלאומי בברלין ייסדו את ליגת הנשים היהודיות בגרמניה (Jüdische Frauenbund). לאחר שנים של מעורבות במוסדות חברתיים ובעמותות צדקה, זיהו נשים אלו – בהנהגת ברטה פנהיים, סידוני ורנר והנרייט מיי – את הצורך בשיתוף פעולה ארצי בין נשים יהודיות לתיאום מאמצים להשגת יעדים שאפתניים. אלה כללו, בין היתר, רפורמה בשירותי הרווחה היהודיים, שיפור איכות חייהן של נשים בקהילה היהודית, וחיזוק זהותן הדתית. כבר מראשית דרכה, נקטה הליגה גישה פמיניסטית, ובשילוב עם כלי העבודה הסוציאליים המודרניים, חתרה לשיפור הרווחה הגופנית והנפשית של הקהילה היהודית, ומעל לכל נשים וטף. הליגה, שמנתה בשיאה כ-50,000 חברות, חוללה תמורה משמעותית בחיי הנשים היהודיות והחברה היהודית בגרמניה אך גם מחוצה לה, עד שפירקוה הנאצים בעקבות פוגרום נובמבר 1938 ("ליל הבדולח").

ב-20-18 בנובמבר, 2024, יארח המוזיאון היהודי של פרנקפורט כנס לציון 120 שנה להקמת הליגה. באותה שנה נציין גם 110 שנים מאז עשו הליגה ואגודות נוספות מארצות אחרות את הנסיון הראשון להקים ארגון בינלאומי לנשים יהודיות, ובכך הניחו, ב-1914, את היסודות לשיתוף פעולה הדוק בשנות המלחמה ואחריה, בהן התמודד העולם היהודי עם אתגרים כבירים. שנת 2024 היא גם יובל המאה של ירחון הליגה – *Blätter des Jüdischen Frauenbundes* – שגליונותיו יצאו לאור בין אוקטובר 1924 לאוקטובר 1938, ואשר עסק לא רק בענייניה, אלא גם במכלול האינטרסים של הנשים היהודיות בגרמניה. על כן מזמן לנו מועד זה הזדמנות אידיאלית לבחינה מחודשת של תולדות היהודים בגרמניה בעשורים שקדמו לשואה מנקודת המבט של נשים ומגדר; לחקר תנועת הנשים והפמיניזם היהודי בגרמניה, ופעילויות נשים יהודיות בתחומי הדת והתרבות בהקשר גיאוגרפי רחב יותר; ולעיון בהשלכות ובהשפעה המתמשכת של תנועת זו על יהדות ופמיניזם במאה ה-21.

אנו קוראים אפוא לחוקרים בשלבים שונים של לימודיהם להגיש הצעות למאמרים העוסקים בנושאים אלה ודומיהם. נשמח למאמרים שירחיבו את הידע שלנו על תנועת הנשים היהודיות בגרמניה – תולדותיה, תוכניותיה, ומוסדותיה, מנהיגותיה וחברותיה, קשריה ושותפויותיה עם ארגונים יהודיים ולא-יהודיים בגרמניה ומעבר לה; השתתפותה בדיונים וביוזמות של "תחייה יהודית"; עימותיה עם גילויים אנטישמיים לאורך כל שנותיה; השפעת הליגה ומנהיגותיה מחוץ לגרמניה לאחר הגירתן; האופן בו נתפסה הליגה בעיני בני הזמן (ובמיוחד היהדות האורתודוקסית וזרמים דתיים אחרים), ועוד. נקדם בברכה גם מאמרים השוואתיים, שיכללו בין היתר דיונים בתנועות מוקדמות של נשים יהודיות ופועלן במדינות אחרות; כתבי עת וכלי תקשורת אחרים שייצגו את הנשים היהודיות באותה תקופה; ארגונים ושיתופי פעולה בינלאומיים; והתחדשות תנועות הנשים היהודיות לאחר מלחמת העולם השנייה, בהשוואה לתנועות המוקדמות. לבסוף, נשמח להתרשם מגישות מתודולוגיות חדשות, כמו הצטלבות [intersectionality], בין-תחומיות, ומדעי רוח דיגיטליים.

אנא שלחו תקציר של המאמר המוצע (עד 350 מלה) וביוגרפיה קצרה עד ה-20 בינואר, 2024, לרעהי מיכאלי, leobaeck@leobaeck.org. בכפוף לנהלי אישור מימון, חוקרים שהצעותיהם יתקבלו יקבלו חזר חלקי, לפחות חלקי, של הוצאות הנסיעה.

ועדת היגוי:

ד"ר אירנה אווה-בן-דוד, מכון ליאו בק ירושלים

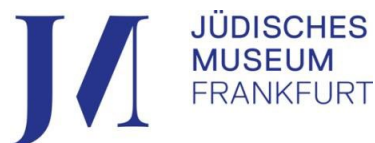
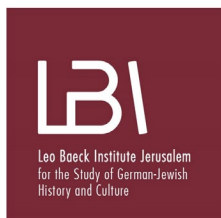
פרופ' מרים רירופ, מרכז משה מנדלסון לחקר יהודי אירופה, אוני' פוטסדם

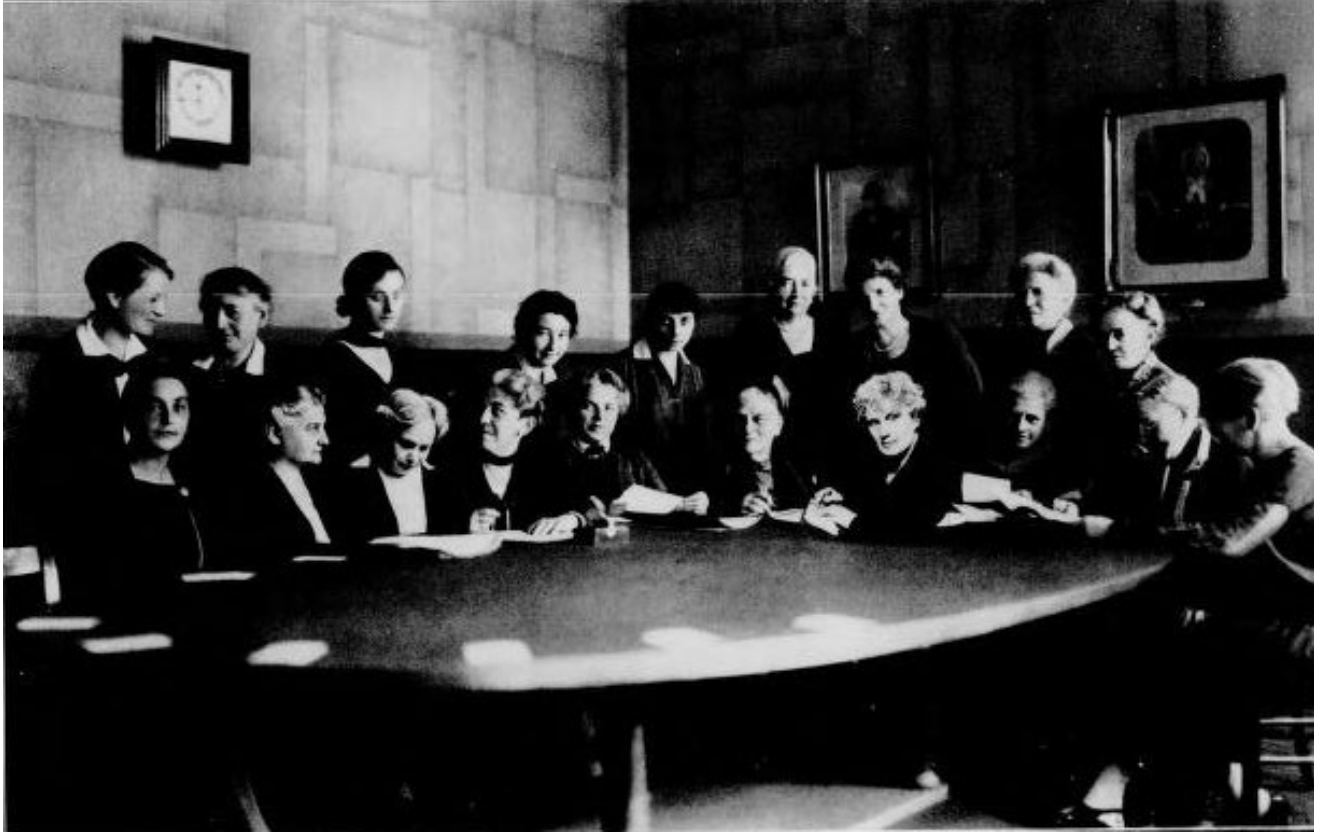
ד"ר קים וינשמון, המכון לתולדות יהודי גרמניה בהמבורג

פרופ' אביגיל גילמן, אוני' בוסטון

ד"ר אנה-דורותיאה לודוויג, מרכז משה מנדלסון לחקר יהודי אירופה, אוני' פוטסדם

ד"ר נטלי ניימארק-גולדברג

הוועד המנהל של ליגת הנשים היהודיות בגרמניה, 1928

מקור: *Gedenkbuch Jüdischer Frauenbund, Ortsgruppe Breslau 1908-1928*